

# «БО ПОМИЛЯЄТЬСЯ Й НАРОД...»

*«І пішов я тоді до Петлюри,  
Як громами в степах загуло.  
Скільки нас отаких поїд мури  
Од червоної кулі лягло...».*

Ці рядки, написані колишнім козаком 3-го Гайдамацького куреня Армії УНР Володимиром Сосюрою, пригадалися мені нині, у сторіччя Другого Зимового походу. У ньому в листопаді 1921 року брав участь мій дядько Василь Оксюк (*Лицар Залізного Хреста – ч.1534 – за участь у Першому Зимовому поході Армії УНР*) як начальник штабу Подільської групи. А перед тим – сотенний господарчої частини 4-го Київського кінного полку 4-ї Київської стрілецької дивізії, якою командував генерал-хорунжий Юрко Тютюнник...

*«Я не знаю, хто кого морочить,  
але я б нагана в руки взяв,  
і стріляв би в кожні жирні очі,  
в кожну б шляпку і манто  
стріляв...»*

Так писав у програмовому вірші «Місто» вже відомий на той час поет Володимир Сосюра, колишній «петлюрівець», який завзято боронив волю батьківщини, а незабарі, зціпивши зуби, був змушений безсило спостерігати за новими господарями України. І народжуються у поета невеселі рядки. Досі актуальні:

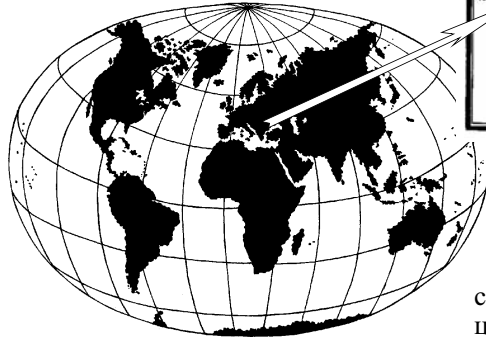
*«Навколо радощів так мало...  
Який у чорта «днів бадьор»,  
Коли ми крила поламали  
У леті марному до зорь».*

*І гнів, і муку неозору  
Співаю я в ці дні журби,  
Коли лакеї йдуть угору  
Й мовчать раби...»*

*Не досягли ми тих висот,  
Що сяють іншим в морі слави...  
Бо помиляється й народ,  
Коли немає ще держави».*

Так, український народ, обираючи владу, постійно помиляється. Електорат з дивовижною впертістю демонструє дивовижні зразки ірраціонального мислення.

«Власність зобов'язує. Власність не повинна використовуватися на



шкоду людині й суспільству». Саме так написано у Статті 13 Конституції України. І що ж? Зобов'язує? Не використовується на шкоду людям? Запитання риторичні.

«У Верховній Раді першого скликання (1991–1994 роки) не було жодного представника великого бізнесу, в принципі, їх тоді майже не було й у всьому українському суспільстві. До парламенту другого скликання (1994–1998 роки) було обрано близько 20 бізнесменів, статок кожного з яких перевищував мільйон доларів США. До Верховної Ради третього скликання (1998–2002 роки) потрапило вже більше 110 мільйонерів. У 2002 році до парламенту за списками політичних партій та по мажоритарних округах було обрано більше 200 представників великого бізнесу, власний капітал яких вимірювався вже десятками, а окремих випадках і сотнями мільйонів доларів. Чисто пропорційна система обрання народних депутатів України в 2006 році забезпечила майже конституційну більшість мільйонерів у парламенті п'ятого скликання» [Михайло Сирота].

У 2005 році Герой України Борис Олійник наголошував: «Маємо не забувати, що титульною нацією в нашій країні є українці. Тож метою собі ставимо не допустити, щоб етнічні українці у владі були меншістю». При цьому Борис Ілліч наголошував, що українцями можуть бути і євреї, і росіяни, себто люди, які вважають себе патріотами цієї землі.

Тим часом статистика більш ніж промовиста. «Згідно з опитуваннями депутатів Верховної Ради України п'ятого демократичного скликання, лише 37 відсотків з них вважають себе українцями», – заявив 4 жовтня 2006 року під час «круглого столу» «Україна: криза еліт чи відсутність еліт» тодішній народний депутат, заступник голови комітету ВР у закордонних справах Микола Яковина...

Про день нинішній помовчимо.

У книзі відомого письменника і публіциста Олександра Михайлюти «Воїни «Антимафії», що побачила світ цього року, читачі мають змогу вперше ознайомитися з архівними таємними документами і нормативними актами КГБ СРСР про організацію агентурної роботи, яку вели органи державної безпеки та як вербувалися агенти. Оприлюднені фотокопії підписок агентів та їх алфавітні картки (форма 3). Названі прізвища президентів, прем'єр-міністрів, членів уряду, глав АП, народних депутатів України, які були завербовані КГБ та яку роль вони відіграють і донині в Незалежній Україні за дорученням своїх кураторів з Москви.

Читачі також мають змогу ознайомитися з результатами розслідування ТСК Верховної Ради у справі вбивства журналіста Георгія Гонгадзе, яку очолював депутат Г. Омельченко. Комісія встановила не лише організатора і виконавців викрадення і вбивства Гонгадзе, але й підбурювача (Володимир Литвин) і замовника (Леонід Кучма) цього злочину, а також мотиви вбивства журналіста. У січні 2009 року на сесії ПАРЄ Григорій Омельченко назвав прізвища всіх співучасників викрадення і вбивства Гонгадзе, в т. ч. замовника злочину – Кучму і Лит-

вина, який підбурив Кучму до вчинення злочину проти Гонгадзе...

Але ми не про це. Ми про ірраціональне мислення українців. Питання: чи існувала в лютому 2019 року партія «Слуга народу»?

*«У січні 2019 року партія («Слуга народу»). – О. Р.) залишалася віртуальною – жодної діяльності за адресою, де партія винаймає приміщення, не велося. Станом на кінець травня 2019 року партія не мала ані членів, ані осередків та не провадила жодної партійної діяльності. <...> У січні 2019 року партія «Слуга народу» фактично висунула Володимира Зеленського кандидатом у президенти України на президентських виборах 2019 року <...> У листопаді 2019 року Комітет виборців України, посилаючись на подані звіти за 3 квартал 2019 року, оприлюднив інформацію, що партія «Слуга народу» офіційно не наймала на роботу жодної людини та не витрачала коштів на заробітну плату. Окрім цього, президентська партія не зареєструвала жодного місцевого осередку зі статусом юридичної особи» [https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D0%BB%D1%83%D0%B3%D0%B0\_%D0%BD%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B4%D1%83].*

У ЗАКОНІ УКРАЇНИ «Про полі-

тичні партії в Україні (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, № 23, ст.118)» в частині сьомій Статті 11 (Реєстрація політичної партії) зазначено: *«Політична партія протягом шести місяців з дня реєстрації забезпечує утворення та реєстрацію в порядку, встановленому цим Законом, своїх обласних організацій у більшості областей України, містах Києві, Севастополі та в Автономній Республіці Крим».* У Статті 24 (Анулювання реєстрації) цього ж Закону чітко написано: *«У разі невиконання політичною партією вимоги частини сьомої статті 11 цього Закону, <...> орган, який зареєстрував політичну партію, має звернутися до суду з поданням про анулювання реєстраційного свідоцтва»* [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2365-14#Text].

На Facebook Міністерства юстиції також можна прочитати, що державна реєстрація політичної партії може бути анульована *«якщо політична партія протягом шести місяців з дня реєстрації не забезпечила утворення та реєстрацію в порядку, встановленому законом, своїх обласних організацій у більшості областей України, містах Києві, Севастополі та в Автономній Республіці Крим, тобто, як мінімум у 14-ти з 27-ми адмініс-*

*тративно-територіальних одиниць держави»*

Чому промовчав 2019 року кандидат у Президенти Петро Порошенко?..

Попереду грядуть нові вибори Президента, вибори нової Верховної Ради. Та чомусь знову зринає поетове: «Я не знаю, хто кого морочить...» І залишалося Володимир Михайловичу Сосюрі апелювати хіба що до земляків:

*«О, далекі дядьки бородаті мої!  
Ви наївні, ви рідні, як діти...  
Треба нам у міста, у заводи йти,  
щоб навчитись уміть  
і хотіти...»*

І що ж? Пішли? Захотіли? Навчилися? Стали прагматиками? Почали думати раціонально?..

*«Стан українського суспільства можна визначити як ірраціональний. Тобто, використання чинників, які унеможливають досягнення бажаного результату. Наприклад, хочеться добробуту, але не хочеться працювати. Хочеться прав і свобод, але терпимо тирана при владі. Хочеться європейських стандартів життя, але визнаємо російські моральні цінності. Те ж саме стосується і керівників держави. Їхня поведінка настільки ірраціональна, що*



результат може набутися будь-якого значення. Незаперечним фактом є те, що стабільність в ірраціональному суспільстві при ірраціональних лідерах неможлива». Так окреслив основні причини виснаження найважливіших джерел стійкого зростання Української держави один із читачів у своєму відгуку на мою статтю, розміщену в інтернеті.

Освічений авторитаризм, можливо, зрушив би ситуацію з місця. Але для цього треба змінити Систему, яка від 1991 року зазнала, по суті, лише косметичного ремонту. Треба радикально змінювати культуру, економіку, судочинство... Хто за це візьметься? Інтелектуали, інтелігенція? Чи притаманні нинішній так званій українській еліті завзяття, патріотизм, авторитет, професіоналізм, врешті-решт засоби для втілення задуманого? Чи здатне суспільство воно до самоорганізування? Коли ж українці дозріють до того рівня свідомості, який не дозволить їм сліпо довіряти популістським закликам й обіцянкам політиків? Питання навіть не риторичні.

Основні причини виснаження найважливіших джерел стійкого зростання Української держави: руйнування людського і соціального капіталу, нечисленність державницьки налаштованої еліти, моральний розклад проводу (депутатського корпусу).

Що таке соціальний капітал? У найширшому сенсі – це політичне оточення, що формує соціальну структуру і полегшує, унормовує розвиток суспільства. Соціальний капітал включає формальні інституційні зв'язки і структури, такі як уряд, політичний режим, законність у суспільстві, судову систему, громадянські політичні свободи. Інакше кажучи, економічний, соціальний розвиток процвітає в державі, коли її представники, корпоративний сектор і громадянське суспільство утворюють форум, на якому вони можуть визначати і здійснювати спільні цілі. Так вважає Світовий банк (THE WORLD BANK).

Наскільки довіряють сучасні українці владі, державі, банкам, правоохоронним органам, церкві, зрештою, одні одним? NO COMMENT.

*«Навіть в умовах найрозвинутішого правового суспільства, наприклад, у Сполучених Штатах, існування суспільної довіри, на мою*

*думку, досі має вирішальне значення»*, – наголошує авторитетний Френсіс Фукуяма.

У цьому ж (в існуючій суспільній довірі) бачить перспективу розвитку для України і геніальний художник Іван Марчук: *«Треба найперше не красти, а по-друге – не ворогувати. А тому треба, щоб при йшли китайці, малайці, африканці, а найкраще, щоб прийшли німці. Німці не дадуть погано жити, бо вони не дадуть красти. Вони просто зароблять чистою своєю працею. А українці ніколи не зможуть управляти державою. Бо Бог дав українцям рай, але забрав розум»*.

Причини взаємної недовіри серед українців, безумовно, коріняться в трагічному минулому. За роки російської і советської окупації в українців, яких силоміць заганяли в «руській мір», атрофувалося почуття національної солідарності. Геноцид нації породив інстинкт її членів до виживання будь-якою ціною. Значна частина населення намагається вижити, не звертаючи уваги на проблеми своїх співгромадян. У результаті взаємна недовіра руйнує тисячі проектів ділової співпраці між потенційними партнерами. За браком соціального капіталу держава не здатна до розвитку, до модернізації.

Будь-який соціальний капітал ґрунтується на взаємодовірі, на суспільній довірі – довірі до політика, до судді, до поліції, до держслужбовця, до президента, до прем'єр-міністра. Зрештою, до сусіда, до представника іншої національності. У розколотому, інфікованому штабом недовіри суспільстві найлегше поглиблювати розбрат, відтак ставити найризикованіші політичні й соціальні експерименти. Саме через насадження розбрату серед українців Росії досі вдається здійснювати успішну економічну, політичну та культурну експансію на українських територіях і в українських умах. Роз'єднане взаємною підозрливістю та недовірою суспільство породжує стан НЕВИЗНАЧЕНОСТІ і стан НЕСУМІСНОСТІ. Це вкрай небезпечно для Української держави.

Ніщо так не зміцнює правовий стан суспільства, як почуття власної гідності громадян. Саме воно є основою тієї риси, яку називаємо порядністю, моральністю. Йдеться про чесність, обов'язковість, дотримання даного слова, відповідального

ставлення до праці, повага до гідності інших, відраза до шахрайства і всього того, що називаємо брудними вчинками.

Порядність є основою духовності. Але почуття власної гідності по-являється в суспільстві тільки тоді, коли громадянин знає і бачить, що і від нього залежить стан цього суспільства, коли розуміє, що доля його та його близьких залежить тільки від власної праці й тих законів, до ухвалення яких причетний. Якщо ж доля громадянина залежить від сваволі й самодурства чиновників, то ні про яку гідність і порядність не може йти мова.

Свобода суспільства та його моральність перебувають у синергетичному зв'язку. Без свободи і виховання почуття власної гідності не може бути моральності, як і без виховання почуття гідності не може бути й свободи. Людина з почуттям власної гідності ніколи «не сяде на голову іншому», але й не дозволить сісти на голову собі. Тобто самоповага до себе – це одночасно повага до інших людей і повага до законів. Свободи для хама не існує. Хам може принижувати інших і сам готовий принижуватися. Хами беруть хабарі, запускають руки в державну скарбницю, брешуть, не додержують слова.

Доки люди не зрозуміють, що гідність і порядність – це не просто абстрактні поняття, а головні умови виживання суспільства, доти хами братимуть гору над народом і рано чи пізно доведуть суспільство до краху.

Має рацію політолог і публіцист Віктор Каспрук, стверджуючи, що без національної та соціальної солідарності українці приречені на подальше вимирання і зникнення як народ у часи, коли незалежність української нації стала у руках олігархату, який сьогодні повністю контролює країну, інструментом захоплення ресурсів, території і активів.

Саме час для створення потужної загальнонаціональної профспілки на кшталт польської «Солідарності», яка б згодом трансформувалась у потужну патріотичну партію для усунення олігархів та їхніх васалів – зажерливих і безпринципних «слуг народу» від контролю над Українською державою.

**Олег К. РОМАНЧУК**